

גנזי המלך

77 קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת ארבע כנפות

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֶ-לָקִים"

התורה והמצוות הם תכלית הבריאה והאדם. תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית; אם ישראל מקבלים את התורה, מוטב ואם לאו - אני מחזיר את העולם לתוהו ובוהו. מתוך הרצאותיו של הרב אמנון יצחק

שמות - ולא ידעו, העבירם לפני אדם הראשון - אמר: "זה שור, זה חמור", על שם המהות שלהם. האדם היה קודם, בראשית המחשבה של הבריאה. גם המלאכים נבראו לשרת את האדם. **כִּי מִלְאָכָיו יִצְוֶה לֵךְ לְשִׁמְרָהּ כְּכֹל דְרָכֶיהָ** (תהלים צא יא) ומעלתו של האדם היא הגבוהה בכל הבריאה שברא הקב"ה.

ר' יהודה בן תימא אומר: "אדם הראשון מיסב בגן עדן היה והיו מלאכי השרת צולין לו בשר ומסננין לו יין. הציץ בו נחש וראה בכבודו ונתקנא בו" (סנהדרין נט:). מרוב זכותו, המלאכים טעו בו וחשבו אותו א-לוקים. אדם הראשון בעקבו היה מכהה גלגל חמה; **רְבִי לֹוִי בִשְׁם רַבִּי מְנַסֵּיא אָמַר: "תַּפּוּחַ עֵקֶבוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה מְכַהֵה גִלְגַּל חֲמָה...**" (מדרש תנחומא אחרי מות סימן ב). ויש במדרש תאורים רבים ומפליגים מי היה אדם הראשון. אלא שאדם הראשון חטא. הוא רצה לעשות יותר ממה שה' בקש.

ה' צוהו: "מִפֶּלַעַן עֵץ הָיָן אָכַל תֹּאכַל וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב נָרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיּוֹם אֲכָלְהָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת" (בראשית ב טז-יז). אדם הראשון נכשל, רצה להוסיף קצת על מה שנתחייב, כדי לעבוד יותר קשה, כדי שיצר הרע לא יהיה מבחוקן, אלא יהיה מבפנים. **וְהָיִיתָ כַּאֲ-לֹקִים יְדַעֵי טוֹב וְרָע** (בראשית ג ה) קודם היו יודעים רק טוב, עכשיו יודעי טוב ורע. פה היתה המכשלה ונגזרה מיתה על כל העולם. אדם הראשון הבין את הטעות

הכין את העולם לקבלתו של האדם יציר כפיו. הוא הכין לו גן עדן, נהרות, עצים, פירות, אויר צח, צפורים מצייצות, בעלי חיים, שמים תכולים, מים מפכים, שמש, ירח, כוכבים, עולם נפלא. אחרי שהכל היה מוכן ונבראו בעלי החיים שיבואו לעזרת האדם, שיהנה מבשרם ומעורם ושישאו את משאו. ביום הששי לאחר השלמת הבריאה, ברא את האדם; **"וַיֹּאמֶר**

א-לֹקִים נִעֲשֶׂה אָדָם כְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ ..וַיִּבְרָא אֶ-לָקִים אֶת הָאָדָם כְּצַלְמוֹ כְּצֶלֶם אֶ-לֹקִים בְּרָא אֹתוֹ" (בראשית א כו-כז) הקב"ה בורא את אדם הראשון מושלם בגופו ובנשמתו. והאדם יודע את האמת במהותה, כשהוא הסתכל על דבר הוא לא היה צריך את הבחינה שאנו בוחנים היום להעמיד רע מול טוב כדי להבחין מה טוב ומה רע. הוא הסתכל על דבר ומיד ידע את מהותו. הוא היה גדול וחכם מן המלאכים. ד' אמר למלאכים **'חַכְמַתּוֹ גְּדוּלָה מִשְׁלַכְּם'**. הקב"ה העביר לפנייהם את בעלי החיים שיקראו להם

כתוב: **"אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם"** (בראשית ב ד) אל תקרא **"בְּהִבְרָאָם"** אלא **"בְּהִבְרָאָם"**. כל השמים והארץ נבראו באות אחת, באות ה', לא היה עדין מישהו בעולם שהקב"ה היה חייב לברוא בעבורו עולם. רק לאחר שברא הקב"ה את העולם ברא בו את האדם. **'אֲרֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מִלְּךָ'** עוד **'בְּטָרֶם כֹּל יִצִּיר נִבְרָא'**. עוד לפני שנברא יציר כפיו - האדם, ה' כבר מלך. הוא לא היה צריך אותנו הברואים, כדי שהוא יהיה מלך. אבל הקב"ה בחסדו, ברא את העולם וברא בו ברואים כדי שיוכל להיטיב להם, לתת להם גן עדן, לתת להם עולם הבא. ואכן מי כהאדם הראשון שנברא ואשר שם אותו הקב"ה ישר בגן עדן. התכלית היתה שמגן עדן יתעלה אדם הראשון ויגיע למעלות גבוהות שהן נקראות עולם הבא שהוא העולם הרוחני, הנצחי. אך אדם הראשון נכשל וחסא וגרם מיתה לכל יוצאי חלציו וצאצאיו.

כשמשו רבנו אומר לקב"ה: **"הוֹדַעְנִי נָא אֵת דְרָכֶךָ"** (שמות לג יג), **"וַיַּעֲבֹר ד' עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא ד' ד' קָל רַחִים וַחֲנוּן אַרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת..."** (שמות לד ו). מה העביר לפניו? את שלש עשרה מידות של הרחמים. מדוע שם ד' פעמים? אלה הן מידותיו של הקב"ה, שם ד' הראשון זו מידת החסד של הקב"ה לפני שהאדם חטא ושם ד' השני זה לאחר שיחטא. מידת הרחמים הראשונה פחותה ממידת הבאה אחריה. החסד השני גדול מן הראשון. מה היה החסד הראשון של הקב"ה טרם שאדם הראשון חטא? הקב"ה

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

להסתכן עבור קיום מצוות

קושיית האחרונים

הקשו האחרונים היאך הותר לו למסור נפשו על מצות נטילת ידים שהיא מצוה מדרבנן ובפרט לדברי התוס' ד"ה מוטב וכו' שהיה פטור מנטילת ידים היאך החמיר על עצמו.

תירוצו העין אליהו

בספר 'עין אליהו' (על אגרות הש"ס

מהגר"א שיק) מתרץ בזה, על פי מה שכתב ה'נימוקי יוסף' ומביאו ה'כסף משנה' (פ"ה מהלכות יסודי התורה), שאם הוא אדם גדול וחסיד ורואה שהדור פרוץ בכך,

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף כ"א ע"ב

שאלה: שמעתי ספורי גבורה על אותם הקדושים שסיכנו את עצמם מאד על קיום המצוות בתקופת השואה ורצוני לברר: האם רק על שלש עבירות החובה ליהרג ולא לעבור או שבשעת השמר מותר להסתכן על יותר מזה?

תשובה: בדף כ"א ע"ב מסופר על רבי עקיבא ששפך לו שומר בית האסורים חצי מהמים ולא הספיקו גם לשתיה וגם לנטילת ידים ולכן לא טעם כלום עד שהביאו לו מים לטול ידיו, באומריו: 'מה אעשה שחייבים עליהן מיתה (ש'כל העובר על דברי סופרים חייב מיתה', כדאמרו בגמ' לעיל) מוטב אמות מיתת עצמי ולא אעבור על דעת חברי'.

משל

"לפתח חטאת רבץ" אסור ללכת שבי אחרי מנגינותיו של היצר

כיצד תוכל לעמוד בדברך ובכל זאת לא תנזק נזק גדול. יודע אני אמר היועץ, שהזוכה בפרס אוהב מאד לשמוע מנגינות. ביום המיועד הטמן בין האוצרות את התזמורת המעולה ביותר במדינה, התזמורת תשמיע בהכנס האיש לאוצר מנגינות ערבית במיוחד. אין ספק שקולן הערב יסיח דעתו של האיש לכל הפחות למשך חלק מהזמן שישעה שם וממילא לא יספיק לקחת הרבה דברים מאוצרותיך. הדבר מצא חן בעיני המלך.

כאשר הגיע היום המיוחל לבש האיש בגדי עשירים. כאשר פתח את דלת האוצר הופתע האיש מאד לשמוע את קול הנגינה המופלאה. לרגע נעמד דום, אך מיד נזכר לשם מה בא לכאן וצעד במהירות פנימה. כאשר קרב אל האוצרות שוב עצר לרגע והלך שבי אחר המנגינה הנעימה שנשמעה באותה עת מהתזמורת. מיד חזר וגער בעצמו: "אל תשכח לשם מה באת לכאן!" אך גערה זו לא הועילה הרבה כיון שבאותו רגע השתלב כלי נגינה נוסף בתזמורת שהוסיף נופך מיוחד במינו שמנע ממנו

מסופר על שתי מדינות שנלחמו זו בזו במשך שנים ארוכות.

יום אחד הכריז המלך של אחת המדינות שמי שימצא דרך לשים קץ למלחמה הארוכה, יקבל כפרס גדול רשות כניסה למשך חמש דקות למקום בו שמורים אוצרות המלך. בפרק זמן זה יוכל הזוכה בפרס לקחת לעצמו מהאוצרות כל אשר יחפוץ. ואכן ביום מן הימים נמצא אדם שהשכיל למצא דרך כיצד לסיים את המלחמה לשמחת המלך וכל העם. וכפי שהובטח, נקבע לו תאריך מסוים שבו יבוא לבית המלך ויקבל את הפרס הגדול.

בהתקרב היום המיועד החל המלך להתייסר בלבטים קשים. מצד אחד נחרד לנוכח האפשרות שבפרק הזמן הקצר ישהה האיש בין אוצרותיו ויספיק לאסוף לעצמו נכסים בשווי גדול ביותר. מאידך, בתוקף מעמדו כמלך, היה אסור לו לחזור בו מהבטחתו.

בצר לו פנה המלך אל יועציו ובקש מהם לטכס עצה כיצד לפתור את הבעיה. קם אחד היועצים ואמר: "יש לי רעיון

רשאי לקדש השם ולמסור נפשו על כך ורבי עקיבא הרי היה בימי הגזירות שגזרו שלא ישמרו את התורה והמצוה, לכך היה מותר לו למסור נפשו לחזק קיום המצוות אפילו מצוות שהם מדברי סופרים.

תירוצו החיד"א

החיד"א בספר 'פתח עינים' מתרץ דוראי אין להחמיר בנטילת ידים במקום סכנה באופן שמעיקר הדין פטור היה, אבל מכיון שרבי עקיבא היה יודע שוראי יהיה דינו להריגה ומיתתו קשה (כמבואר במק"א שכך אמר לו רבי אליעזר רבו) ובאמת רשאי היה לחבול בעצמו כדי שלא יתעללו בו הרשעים (וכמו שמצינו בשאול המלך).

מסירות נפש בתקופת השואה

וכמדומה שדברי החיד"א עמדו לנגד אותם הקדושים שרפי מעלה שעלו על המוקד בשנות הזעם, שסיכנו גופם ונפשם בקיום מצוות השם בגבורה עילאית, השם יקום דמם. ■

מחשבה

"וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי"

כל האומר "ויכלו" בלילי שבת, כאילו נעשה שותף להשי"ת בפרטי המעשים. על פי הסנדלר רבי משה יעקב הכהן רביקוב זצ"ל

עוד, כמו (שמות מ, לג); "ויכל משה את המלאכה" וטעמו; כי המלאכה שגזר עליה הבורא יתברך לעשותה כלתה עד תומה, לא חסר בה דבר. כי העולם נוצר בצביונו ובשלמותו האפשרית ביותר.

"וישבת" ("ביום השביעי..."). שם הוראתו - ההפסק. כמו "זקנים משער שבתו" (איכה ה.ד). וטעמו כאן; להורות שאל יחשוב האדם כי לאחר שנעשו שמים וארץ במדה במספר ובמשקל, כפי שאנו רואים ולא הפליא היוצר ב"ה לעשותם יותר גדולים ומתפשטים ויטעה לומר שלא היה בכחו חלילה להוסיף כהנה וכהנה רבבות פעמים, אלא פסק ממלאכתו, כי כן גזר בחכמתו העליונה.

ואין נכון לפרש "וישבת" לשון מנוחה, כי אין זה נאות לגבי מי שנאמר עליו: "לא ייעף ולא יגע" (ישעיה מ. כח) ורק "בדברך ד' שמים נעשו וכרתי פיו כל צבאם" (תהלים לג.ו). ■

מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות" (בראשית ב. ג). כמו שאמרו רז"ל (פסחים נד.): שהשרים 'מוזיקין' נבראו בסוף יום הששי, שנאמר: 'תנו רבנן: עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן... ויש אומרים אף המזיקין', ברא את נפשם ולא הספיק לברוא את גופם, משום שקדש היום, ללמדנו כי אם נהיה עסוקים במלאכה, נפסיק כשקדש היום. והוא כונת המקרא, ששבת השי"ת מכל מלאכתו אשר ברא והיה נראה לנו שהיה צורך לעשות עוד משהו כדי לגמרה והשי"ת שבת מינה, כשקדש היום.

בשמירת השבת נדמה האדם לה' יתברך, כי גם הוא שבת בו ממלאכת עולמו. הרמב"ם (הל' שבת) חשב את מצות השבת לג': שתי מצוות עשה ואחת לא תעשה. א. עשה לשבות בשבת. ב. שלא לעשות בו מלאכה. ג. לקדש השבת בפה, בברכה ובקדוש. וזו משמעותו של "ויכל אלקים ביום השביעי..." (בראשית ב. ב) במצות שביתה שהוא עשה ול"ת. "ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אתו" (שם פס. ג) במצות ברכה וקדוש.

ועל הכונה הזו אמרו חז"ל (שבת קיט.): 'דאמר רב המנונא כל המתפלל בע"ש ואומר: "ויכלו" מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית' כאילו נעשה שותף להקב"ה בפרטי המעשים "כפי בו שבת

מילת "ויכל" (בראשית ב. ב) מורה על השלמת דבר העומד על תיקונו ואינו חסר

תפילה

"ועשו להם ציצת"

כתב 'בעל הטורים': ציצית עולה בגימטריא 600 ובתוספת 8 החוטין שבה ו - 5 הקשרים שבה יעלו ל 613 - כמנין תרי"ג

בו בימים טובים ובשבתות. ואינו מצוה זו - מצות ציצית, שנאמר: "בדבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת" וגו' (במדבר טו. לח) כלומר השיב לו הקב"ה: הריני נותן להם מצות ציצית שבה יזכרו. לזה אמר הכתוב: "ויאמר" פירוש אמירה המסערת את הלב במבוקשו.

בימי החול לובשים ישראל תפילין וזוכרים המצוות, ביום השבת כמה יזכרו 'באותה' עשה אמר הקב"ה למשה: "משה, צא

הרב יוסף ירושלמי מיוחד ל'גנזי המלך'

"ויאמר די אל משה"

כתב האוה"ח הק': טעם שנוי פרשה זו שאמר בה: ו"ויאמר...". ואילו בכל התורה כולה אמר: "ויברך...", יתבאר עפ"י מאמרם ז"ל תנא דבי אליהו רבה פרשה כד שאמרו: כשראה משה מעשה המקושש (במדבר ט"ו ל"ב) אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "משה, מפני מה חילל זה שבת?" אמר לפניו (משה): "רבוננו של עולם, איני יודע... יום חול - תפילין בראשו ותפילין בזרועו ורואה וחוזר במעשי, עכשיו שאין לו תפילין - חילל זה את השבת" כלומר טען משה:

(וברך) (וברר) להם לישראל שיהו נוהגים

ציצית

כתב הבעל הטורים (במדבר טו. לט): "ציצית" עולה (בגימטריא) ת"ר (600) וח' (8) חוטין ו - ה' (5) קשרים (יעלו) תרי"ג. 613 כמנין תרי"ג לומר לך ששקולה מצות ציצית ככל התורה כולה'.

"ככל עת יהיו בגדיהם לבנים" (קהלת ט. ח) 'בגימטריא - זה ציצית לבגדיכם'. לרמוז לדברי חז"ל במסכת שבת (קנג.) שהפסוק מכוון על קיום מצות הציצית. ■

פרשת בראשית

"ויעש ד' אלקים לאדם ולאשתו כתנות.."

'אבן עזרא': מי ימלל גבורותיו של ד' שלמרות שהכעיסו אותו עושה עמהם חסד מיוחד של עשיית בגדים!

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

"בראשית ברא אלקים את השמים.."
(בראשית א', א')

למה הכונה **"בראשית"**? אומרים חז"ל: בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית כמו בארש"י: **"בראשית ברא" - אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני כמ"ש רז"ל (ב"ר): בשביל התורה שנקראת (משלי ח) 'ראשית דרכו' ובשביל ישראל שנקראו (ירמי' ב) 'ראשית תבואתה'!**

אומר האור החיים' הקדוש (בראשית פרק א הקדמה): הואיל ובשביל התורה שנקראת **"ראשית"**, בשבילה נברא העולם כמו שכתוב שם: **"בדרך רמו רבותינו ז"ל דרשו (ב"ר א ד) תיבת 'בראשית' שיכוין ברוך הוא, לומר בשביל תורה שנקראת 'ראשית', ופירושי 'ב' של 'בראשית' היא 'ב' הסיבה ומעתה מי שזכה בתורה זכה בכל העולם, ומי שלא זכה בתורה - אין לו ליהנות מהעולם עד מדרך כף רגל, זולת אם ישמש הכשר עמליה'.**

הגמרא אומרת: נחלקו בית הלל ובית שמאי אם נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא, או נוח לו יותר שלא נברא משנברא. כמו שכתוב שם: **"ת"ר: שתי שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים: 'נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא' והללו אומרים: 'נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא' נמנו וגמרו: 'נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכשיו שנברא יפושש במעשיו. ואמרי לה: ישמש במעשיו' (עירובין י"ג:).**

השאלה היא - מה זה **'נמנו וגמרו'**?

מסביר המהרש"א; וספרו את המצוות והעבירות וראו שיש יותר מצוות

לא תעשה מ'עשה', כלומר שהאדם יותר קרוב להפסד מאשר לרווח. הפסוק בספר איוב (א', כ"א) אומר: **"ד' נתן נד' לקח יהי שם ד' מברך" ובמדרש רבה כתוב: "א"ר יודן ב"ר פיליא: 'הוא שאיוב אומר: (איוב א) 'ד' נתן נד' לקח יהי שם ד' מברך' בין שנתן - ברחמים נתן. בין שנטל - ברחמים נטל. ולא עוד, אלא; כשנתן, לא נמלך בכריה וכשנטל, נמלך בבית דין'. א"ר אלעזר: 'בכל מקום שאתה מוצא - וה' - הוא ובית דינו. בנין אב שכללן (מ"א כב). (ויקרא פרשה כד).**

פרוש: שכל דבר טוב - ד' עושה לבדו מבלי להתייעץ, אך כל דבר רע - הוא ובית דינו; לכן נאמר: **"ד' נתן נד' לקח"**. לקחת זה **"נ-ד"**, כלומר יחד עם בית דינו.

אומר רב האי גאון - כתוב: **"נעשה אדם"** (בראשית א כו) ז"א שד' יחד עם בית דינו. הווי אומר: **"נוח לו לאדם שלא נברא, יותר משנברא"**, כי אם זה היה דבר טוב - ד' היה עושה זאת לבד.

"ויצר ד' אלקים את האדם עפר מן האדמה ניפח באפיו נשמת חיים.."
(בראשית ב', ז')

מעשה בצדיק גדול וקדוש שבעקבות הלשנה נכלא בכלא ביחד עם פושע מפורסם. מן הסתם נראה שהפושע יגש אל הצדיק הגדול ויריס את ידו... אבל מה קורה למעשה? הצדיק הגדול יושב ואומר לו קטע מהרמב"ם והפושע עונה לו מהראב"ד...

מגיעה שבת. הצדיק הגדול עושה קדוש והפושע עונה אחריו 'אמן'...

למעשה אף צדיק גדול מעולם לא ישב בכלא עם הפושע המפורסם, אבל הגה"צ הרב שלום שבדרון זצ"ל אומר שזה

מה שכתוב בפסוק: **"ויצר ד' אלקים את האדם עפר מן האדמה ניפח באפיו נשמת חיים.."** לקחו **"עפר מן האדמה"**, את הברש, שכל כולו רוצה רק לאכול... וזה מטרת האדם: לקחת את הגוף ולשעבד אותו לנפש. לעשות את "הפושע" שבאדם עבד לנשמה. זאת המטרה כששמים אותם ביחד ב"מאסר" יחד לשבעים שנה... יש לחנכו ולעשות ממנו **"בן אדם"**!

"ויצר ד' אלקים את האדם... מכל עץ הגן אכל תאכל: ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו... תמות" (בראשית ב', ט"ז - י"ח)

כתוב בגמרא (קדושין פ"ב:): **"ש"ר ש בן אלעזר אומר: 'מימי לא ראיתי צבי קייץ וארי סבל ושועל חנוני והם מתפרנסים שלא בצער והם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני. מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני, אינו דין שאתפרנס שלא בצער? אלא, שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי.."**

אומר **'בעל ההפלאה'** (רבו של ה'חתם סופר'): ד' יצר בכריאה השתוקקות לעליה, לכן **'הדומם'** משתוקק לעלות מדרגה ולהיות צומח; **'הצומח'** משתוקק שהבהמות יאכלו אותו, כי אז הוא הופך להיות **'חי'**; **'הבהמות'** משתוקקות שהאדם יאכל אותן, שאז הן הופכות להיות **'מדרב'**. כל זה היה עד שהאדם הראשון הרע את מעשיו ואז קיפח את פרנסתו והבהמות בורחות ממנו והוא צריך להתחיל לעבוד.

אומר ה'חתם סופר': **"ויצר ד' אלקים את האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל"**

(בראשית ב טז), כלומר: עץ הגן מאד רוצה שתאכל אותו, אבל כל זה בתנאי ש **"ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל"**, שאם תאכל ממנו ירעו מעשיך ואף אחד לא ירצה להיות אתך ביחד!

כל מידותיו של ד' הן מידה כנגד מידה. אם זכה, אז הוא עושה את רצון ד' ואז אשתו עושה את רצונו; אם לא זכה והוא מורד בד', גם היא מורדת בו וזו המידה כנגד מידה. הסבא של מרן החיד"א כותב ב'חסד לאברהם': כל בן תורה שאין אשתו נשמעת לו, ידע כי התנהגותו כלפי שמים היא הגורם ואין ראוי להתרעם על אשתו כי הוא שהפסיד לעצמו; זה הסוד שייך רק בצדיקים, אבל הרשעים הרי הם עריצים ולכן תמיד מתיראת ונשמעת לו ואין זו ראייה שהוא מוצא חן בעיני ד'!

מ ע ש ה ב א ח ד שהתלונן בפני הרב אייזיק שר זצ"ל שאשתו לא מספיקה לסיים את מטלות הבית ביום ששי, בעוד שהוא כבר בשעה שתים ומזומן לשבת ותמיד פורצות מריבות בשל כך.

אמר לו הרב אייזיק: **"אתן לך עצה טובה: במקום להיות מוכן בשעה שתים תהיה מוכן לשבת בשעה ארבע ובשעתיים הללו תעשה ספונזה... ואז תראה שהיא תהיה מוכנה בשעה שתים..."**

ד' מקלל את הנחש ואח"כ את האשה: **"אל האשה אמר ה'ה' ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים.."** (ג', ט"ז)

אומר רש"י: **"עצבונך" - זה צער גדול בנים'** (עירובין ק:): **"הרנך" - זה צער העיבור'.**

"בעצב תלדי בנים" - זה צער הלידה'.

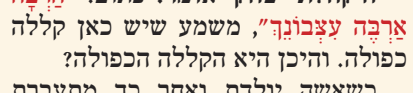
שואלים - והרי צער גדול בנים לא יכול להיות לפני צער העיבור?!

אומר המהרי"ל דיסקין: שואלת הגמרא (סנהדרין ל"ח:): מהו סדר היום לבריאת האדם הראשון? **"א"ר יוחנן בר חנינא: 'שתים עשרה שעות הוי היום שעה ראשונה הוצבר עפרו, שניה נעשה גולם, שלישית נמתחו אבריו, רביעית נזרקה בו נשמה, חמישית עמד על רגליו, ששית קרא שמות, (לכל בעלי החיים) שביעית נדרווגה לו חוה, שמינית עלו למטה שנים וירדו ארבעה, (והרי אז עוד לא היה צער העיבור ולא היה צריך תשעה חרשים). תשיעית נצטווה שלא לאכול מן האילן, (מעץ הדעת) עשירית סרת, אחת עשרה נידון, שתים עשרה נטרד והלך לו..."**

כשעלו למטה שנים וירדו ארבעה זה היה לפני החטא. כלומר, היו לאדם וחוה ילדים בשעת הקללה, לכן קודם היה צער גדול בנים ומאז יהיה גם צער העיבור וגם צער הלידה לאלו שיוולדו מכאן ולהבא.

ת י ר ו י שני - ע"פ המרי"ל דיסקין מתוך הגמרא (בבא בתרא קמ"א:): **'בת חחילה - סימן יפה לבנים'**. הגמרא מסבירה לפי מאן דאמר אחד, שהסבה לכך היא; מפני שכאשר יולדו הבנים יהיה מי שיטפל בהם. ממילא יוצא שיהיה לבת צער גדול בנים עוד לפני שיהיה לה צער העיבור וצער הלידה כשתחתן אחר כך.

ה'קהלת יצחק' אומר: כתוב: **"הרבה ארבה עצבונך"**, משמע שיש כאן קללה כפולה. והיכן היא הקללה הכפולה? כשאשה יולדת ואחר כך מתעברת שוב, הרי יש לה צער גדול בנים וצער ההריון: קודם צער גדול בנים ואח"כ צער ההריון.

אמר לו רבי ישראל: **"שלוש עליך יהודי, מדוע באת לויילנא?"** התברר שהיהודי בא אל העיר להבחן על הלכות שחיטה. אמר לו רבי ישראל: **"שפיר, חתן שלי הוא ראש הבוחנים, אסדר לך בחינה אצלו..."**

אמר רש"י: **"עצבונך" - זה צער גדול בנים'** (עירובין ק:): **"הרנך" - זה צער העיבור'.**

"ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צייתיה לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך..."

(בראשית ג', י"ז) האם יש הבדל בין **"בעבורך"** או **'בגללך'?**

ההבדל הוא: **'בגללך'** - בגלל מה שעשית; **"בעבורך"** - בגלל מה שתעשה. שניהם סבה. האחד סבה לשעבר - והשני סבה לעתיד.

לכן היה צ"ל כתוב: **"ארורה האדמה בגללך"**. ולמה כתוב **"בעבורך"**? אומר המלבי"ם: כל זמן שהאדם טרם חטא, לא היתה בעיה שהוא יהיה מובטל. הוא הרי עובד את ד'. אולם לאחר שאכל מעץ הדעת נכנס הרע לתוכו ונהיה חלק ממנו והיו מוכרחים להעסיק אותו. אמר לו ד': **"ארורה האדמה בעבורך..."**, כדי שאתה תהיה עסוק הרבה ולא יהיה לך זמן לעשות חטאים. כלומר: לא **'בגללך'**, אלא **"בעבורך"**.

"ויעש ד' אלקים לאדם ולאשתו כתנות... וילבשם" (בראשית ג', כ"א)

אומר ה'אבן עזרא': **"ומי ימלל גבורותיו (של ד') ומי יספר מעשיו ונפלאותיו ואין חקר לגדולתו"**.

למה ה'אבן עזרא' יוצא מכליו רק עתה? למה לא הלל את ד' על כל בריאת העולם?

אלא שלמרות שהכעיסו אותו, ד' עושה להם חסד מיוחד של עשיית בגדים!

עם רבי ישראל סלנטר נסע ברכבת יהודי שהעיר הערות לא מכובדות לרב במהלך הנסיעה, כאשר פתח הרב את החלון וכאשר הרב עישן. כשהגיעו לויילנא הבין היהודי אל מי הוא התנהג כך ורצה שהאדמה תבלע אותו...

כל הלילה בכה היהודי ובבקר מיהר לבקש סליחה מהרב.

אמר לו רבי ישראל: **"שלוש עליך יהודי, מדוע באת לויילנא?"**

התברר שהיהודי בא אל העיר להבחן על הלכות שחיטה. אמר לו רבי ישראל: **"שפיר, חתן שלי הוא ראש הבוחנים, אסדר לך בחינה אצלו..."**

לאחר שהחתן בחן אותו, התברר שהוא כלי ריק בנושא.

קרא לו רבי ישראל ולמד אתו 'חברותא' עד שלמד והבין את כל הלכות השחיטה; ולא הרפה ממנו רבי ישראל עד שיצא עם תעודת שחיטה כהלכה כבקי ומוסמך. ■

“בראשית ברא א-לקים”

>>> המשך מעמ' 1

שעשה ואת החסד שר' עשה עמו, אך עם החסד הזה השתמש לרעה. ומה קרה לאחר החטא? האם ד' התמיד חסדו על אדם הראשון, או לא? ד' ר' - פעמים: הראשון לפני שיחטא, השני לאחר שיחטא. אדם הבין שמגיע לו עונש הכי גדול, לנצח. והוא ישב בתענית 130 שנה בתוך הנהר, לתקן את החטא. כמוכא בגמרא (בערוכיני יח:): 'ר' מאיר אומר: "אדם הראשון חסיד גדול היה, כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו, ישב בתענית מאה ושלושים שנה" מביין שחטאו היה גדול מנשוא. ור' מוכן לקבל אותו בתשובה. זהו חסד גדול לאין ערוך מהחסד הראשון של גן עדן. אדם עובר עבירות, בזדון, כמו אלה שמורדים ואפילו ממרדים והקב"ה מוכן בכל זאת לקבל את התשובה שלהם... גדול חסדו השני מהראשון. על פי שכל - לא שייך לעשות תשובה ויתכפר לאדם. אדם רצח נפש, מה הוא יכול להגיד על כך? סליחה. מליון פעם תשובה וסליחה לא יחזירו את הבן אדם.

ואפילו לא להבנת החלקיק הקטן של האדם - המולקולה. כל המבנה המשכולל הזה בשביל מה? בשביל הדייר - הנשמה. ברגע שהיא יוצאת, הוא מתפרק לחלוטין והופך להיות עפר. "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (שם ג יט). האם מסתבר שהקב"ה יוריד את הנשמה מהעליונים למטה להכניס אותה בתוך גוף האדם למאכלות ותענוגים? האם יתכן שתתאווה לפיתה ואין במקומך, תסע בכל יום מאילת לטבריה לקנות פיתה, או שתעתיק את מקום מגוריך בגלל זאת? אם לא - היתכן שה' הוריד נשמה אלוקית רוחנית משמי השמים לארץ בשביל לאכול פיתות? בשביל עניני גשמיות?

וכשמספידים את האדם - על מה מדברים? כמה אכל, מה היה גובהו, מה היה נפחו?, לא! מדברים על האישיות שלו, הרוחניות שבו - היה אדם טוב, צדיק, רחמן, עושה חסד. דברים ששייכים לנשמה ולרוחניות. נמצא שהאדם בעצם זה נשמה והגוף זה רק בית, השאלה היא אם אדם צריך להשקיע את רוב הזמן בבית, או להשקיע במי שבתוכו? אכן - יש רבים שהם עבדים אך ורק לבית.

הקב"ה שברא נבראים ורצה לזכות אותם ולהיטיב להם הוריד אותם לזה העולם והכניס את נשמותיהם בגוף המותאם לתורה ומצוותיהם שיש בו רמ"ח איברים וש"ס גידים, כנגד רמ"ח מצוות עשה שיש בתורה וש"ה מצוות לא תעשה, כדי שיהיו לעשותם (את המצוות) ומחור לקבל שכרם לעולם הבא. ככונת הבריאה בראשיתה אלמלא חטא אדם הראשון.

"לפתח חטאת רבץ"

היה אחד שיצר הרע בא אליו בשעה שתיים בלילה כשהוא בשיא השינה, העירו ברצון עז לעשן מקטרת. הרהר לעצמו היכן המקטרת? - בסלון. חשב ואמר לעצמו: יצר הרע עובד עלי. אין זו אלא סתם תאוה. לקום בשתיים בלילה לקחת מקטרת, זו תאוה. חזר לשון. פתאם בא אליו יצר הרע ואמר לו: אתה עצלן וזו מידה גרועה. או עצלן, או בעל תאוה, מה יותר טוב? אמר: אני אלמד אותך לקח! קח, קח! קח! קח! קח! קח! לא לקח אותה וחזר לישון. לא עצלן ולא בעל תאוה. אדם צריך תחבולות נגד היצר הרע. זה האויב שלנו ולא

אבל ד' אומר כן! עקירת הרצון כעקירת המעשה. אם תגיע להכרה כזו, שיעקר רצון הרציחה ממך, עד שאם תגיע ותזדמן למקרה דומה כזה ותעמוד כנגד יצרך ולא תחפוץ לעשות את אותו מעשה, דהיינו; אם עקרת את הרצון הזה, מעקר גם המעשה הראשון. שהרי, אם היית יודע ומבין אז טרם המעשה של הרציחה את מה שאתה מביין היום כשהינך מתחרט באמת - הרי לא היית עושה מעשה זה. אם כן, מה היה חסר לך אז? ההכרה שהכרת היום לאחר המעשה, בגודל חטאך הרע. על כן אני עושה איתך חסד גדול לאחר החטא ואומר לך; אם תעקור את הרצון שלך לגמרי, אני אחשיב לך את זה, כעקירת המעשה ממש.

ומותר האדם

מן הבהמה - אין!?

על האדם נאמר: "ויפח בנפשו תיה" (בראשית ב ז) בתוך הגוף הזה נופחה נשמה א-לוקית וזאת הוא שונה מהבהמה שעליה נאמר: "ותוצא הארץ נפש חיה" (שם א כד), "ותוצא הארץ הכונה מהארץ. גוף האדם כל כך משוכלל, שכמה שלומדים עליו לא מגיעים לתכלית אחד מחלקיו

מתחברים... עם הרב

אתנון יצחק שליט"א

ביום רביעי 26/10/05
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת החוכנית ב-20:30

אודיטורים קרית הרצוג

רח' ישראל סדן ליד ב"ח מאיר מאיר

כפר סבא

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" הערב מאובטח דמי כניסה 10 ש"ח לכיסוי הוצאות

WWW.SHOFAR.NET

יעמדו על הברכה

מאיר ראובן בן שרה מרים בת עליזה והר ארגוב לעלו נשמת

יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת גייליה לזכות בכן זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia

השותפים: לאונה סונינו בן ג'וליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספרדיה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia

להרויח בגדול

בתוכנית "כח כפלים" 28 \$ מכספי מעשר

תקבלו סוף שבוע ששי שבת חנינם קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים חנינם

טיול לאתרים בצפון חנינם

מנוי שנתי לעתון חנינם

מנוי לגנזי המלך חנינם

גנזי המלך חנינם מנוי שנתי חנינם

מלא ושלח

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

כסד תאריך

לכבוד בנק כתובת הבנק מס' חשבוני

1. אני/ה"ח מס' בעלי החשבון משפחה מס' זהות / ח.פ. עיר מיקוד טל. בבית פלאפון

2. בודי החיוב: [ ] 20 לחודש [ ] 30 לחודש

3. זכאות ליחיד \$28 זכאות לזוג \$56

מס' הרישאה [ ] מס' החיוב: [ ] מס' במחשבת החתאית

1. סכום החיוב ומועדו יוקבע לפי מס' ע"י "שופר" ע"י (הקטנות לקביעתם)

2. "שופר" ארגון להפצת יהדות מתחייב באות שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

חתימת בעלי החשבון

מגיס (כנז, 08) אוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק. טל: 03-677779

כל המשפחה **zázá** NSNS

הממתק העולמי בהכשר מהודר!

טופי ממולא, טופי בטעם פרי, טופי חמוץ-מתוק ומגוון לקקנים

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 77

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וַיִּסְגַּר ד' בַּעֲדוֹ"

נח גדול הדור הפך לשרת החיות. זו מעלתו הגדולה של הצדיק, שבזכות שעושה למען זולתו, כל העולם קיים. מתוך הרצאותיו של הרב אמנון יצחק

שיש משחית, חייבים לסגור.

לתיבה ולסגור עליהם מפני המשחיתים האלה ה - "חמס".

כתוב: "וַיִּסְגַּר ד' בַּעֲדוֹ" (בר' ז טז). שואל רבי שמעון בר יוחאי: הרי ה' היה יכול לשים אותו במקום שבו לא ישלטו עליו, או בארץ ישראל שלפי דעה אחת, לא היה בה מבול? אבל הקב"ה לא עשה כן, כמו אצל לוט. הרי כשבא המלאך המשחית לסדרם נאסר עליהם להביט אחורה, שמי שמביט ורואה את פני

נח חי בתקופה שכולם היו חוטאים. "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס" (בר' ו יג). "חמס" זה, כחות הסיטרא אחרא. לפי הפשט; חמס = גזל. אבל לפי הסוד "חמס" זה משהו איום ונורא. שני כחות בעולם החטיאו את אדם וחווה. היה ה"ס"מ - שזה הסטרא אחרא - המלאך של הטומאה, שקוראים לו סמאל. הוא רצה להחטיא את אדם, בא ורכב על הנחש ושניהם ביחד פיתו את חווה וככה נתגלגלה מיתה לעולם.

לכחות הטמאים, יש אחיזה בקדושה. הם יונקים מהקדושה. במלה נחש - האות ח' היא שמסמלת את הטומאה שבנחש (ח' = חטא), האותיות - נ"ש הן אותיות הקדושה ששומרת, ואשר גם נותנות חיות ויניקה ל-ח' אבל גם מגבילות את ה(ח' = חטא) שלא יפרוץ וישלוט בעולם.

במלה סמאל; האותיות - ס"מ הן הבעיה, הן כח הטומאה והאותיות - א"ל הן הקדושה ששומרת וממנה יש להן את החיות.

תוציא משני השמות סמאל ו - נחש את ה-ס"מ ואת ה-ח' שהם אותיות הטומאה ותחברם, תקבל "חמס".

אמר הקב"ה: "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס", אין מקום פנוי. כל הארץ מלאה "חמס" - מכחות הטומאה, בשביל להציל את העולם צריך להביא מבול, כי הם ישלטו על הכל. צריך להציל את נח הצדיק שנשאר בעולם הוא ואשתו ובניו וכלותיו ולהכניס אותם

ואיך נשמר שהמשחית לא יכנס פנימה לתיבה? פה יש סוד גדול במידות התיבה. המידות של התיבה היו 300 אמה אורך, 50 אמה רוחב ו - 30 אמה גובה, כמו שכתוב: "וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֶתֶּה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּיבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רֵחָבָה וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָה" (בר' ו טו). מה עשה הקב"ה? סגר את התיבה, ככתוב: "וַיִּסְגַּר ד' בַּעֲדוֹ". מה נשאר מנחש אחרי שה-ח' הטמאה יצאה? נשאר נ' ו-ש'.

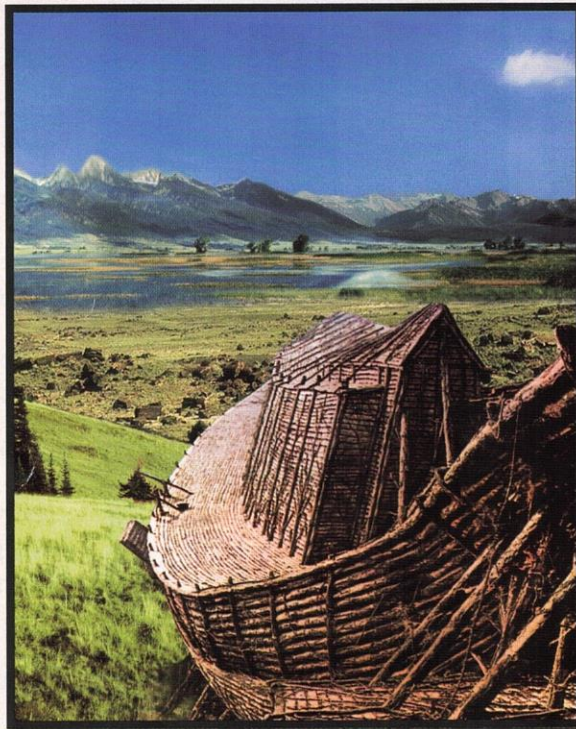
נ' = 50 - זהו רוחב התיבה.
ש' = 300 - זהו אורך התיבה.

מה-ס"מ מה נשאר? א' ו-ל'.

ל' = 30 זהו גובה התיבה. ומה זה ה-א'? כתוב: "וְאֵל אַמָּה תְּכַלְכֵּנָה מִלְמַעְלָה" (בר' ו טז).

כל המידות של התיבה היו מסוגרות באותיות הקדושה של יתרת השמות של הטומאה בשביל שלא יוכלו לחדור פנימה ולהזיקם.

"וַתִּנַּח הַתֵּיבָה...עַל הַרֵי אֲרָרָט" (בר' ח ד). מה הדבר הראשון שהיה עושה כל אחד? פותח את הדלת ועף מהר החוצה מהריח הנורא של החיות. אך נח לא זז. עד שד' אומר לו: "צא מן התיבה" (בר' ח טז) למה הוא לא יצא לפני כן? כיון שהיה ענו, היה לו דרך ארץ של תורה. 'אמר נח:

המשחית היה מת במקום. ואכן אשת לוט שהסתובבה הפכה לנציב מלח. לכן בשעה

הוא ואשתו ובניו וכלותיו ולהכניס אותם

מחשבה

"כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנַּעֲרֹו"

הסבא מנובהרדוק במשל על צורת עבודתו של היצר הרע

וכך רץ האיש ברחובות העיר וכשלא מצא את מבוקשו שם פעמיו מחוץ לעיר לעבר גבעות החול בפאתי העיירה וכמובן, כל העיירה, למגדול ועד קטון, בעקבותיו!

סו"ס הגיע האיש למקום המיועד. לאחר זמן קצר הגיע אחריו כל ההמון ונעצר במקומו בתדהמה כשהבין לאן הם רצו ואחרי מה...

כך נראים האנשים הרצים אחר העולם הזה והתאוות, אומר הסבא מנובהרדוק וכשלבסוף רואים לאן רצו ובמה השקיעו את חילם ואונם, מבינים למה נקרא יצר הרע "מֵלֶךְ זָקֵן וְכֹסֵיל" (קהלת ד יג). "וְכֹסֵיל" על שום שעושה מאנשים כסילים! ■

ויותר אנשים החלו לדלוק בעקבות האיש, סגרו גם בעלי החנויות את עסקיהם ומהרו

אף הם בעקבות ההמון... לא עבר זמן וגם עקרות הבית הניחו תבשיליהן ומהרו אף הן - "מי יודע מה קרה?"

הגמרא אומרת (סוכה נ"ב.): 'דרש ר' עורא ואיתימא ר' יהושע בן לוי: "שבעה שמות יש לו ליצה"ר הקב"ה קראו רע, שנאמר: "כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנַּעֲרֹו"...' (בראשית ח כא).

אומר הסבא מנובהרדוק: "אתם רוצים לדעת כיצד נראה יצר הרע?" מסופר שלעיירה אחת הגיע איש אחד שהחל להסתובב בה ולאחר זמן חש כי נזקק לנקביו. חפש וחפש ולא מצא מקום להתפנות. ככל שהזמן עבר, היה האיש קצר רוח וחפש במהירות גוברת והולכת, עד שהחל להחיש את צעדיו ועבר לחפש בריצה. אנשי העיירה רואים אדם רץ ברחובות העיר באמצע היום וזה עורר את סקרנותם "מי יודע מה קרה?" אמרו האנשים החלו לרוץ בעקבותיו. כשיותר

אמונה

החטא והעונש

אנשי דור הפלגה הפכו לפילים ולקופים משום שכפרו וטענו שפעם ב-1656 שנים הרקיע נופל

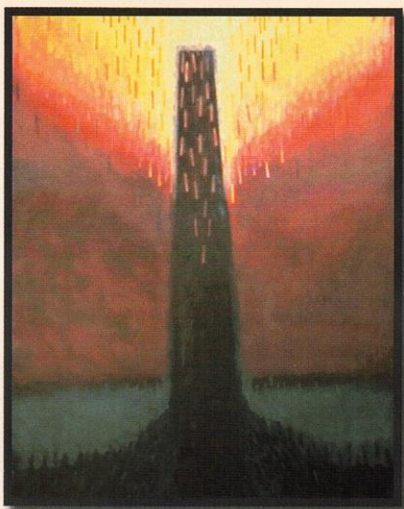
ריחם ד' עליו וחקק לו אות משמו במצחו והחזיר לו מוראו על הכל.

ז"א בעד זה שקין האמין שמד' בא הכל אמר לו ד' "שִׁבְעָתִים יָקָם..."

מסביר הגה"צ ר' ראובן קרלנשטיין: מה פירוש שיש חשש שהרקיע יפול אחת ל-1656 שנה? כלומר, כל מה שקורה לא בא בגלל חטאים ולא ד' עשה זאת, אלא זאת תופעת טבע. למשל: קריעת ים סוף מתרחשת פעם ב-2448 אלפים שנה! הכפירה הנוראה היא הבעיה האמיתית שהיתה ברור הזה.

אל הרבי מגור ה'בית ישראל', נכנס חסיד והחל לבכות על מכלול הצרות העוטפות אותו. שמע הרבי ואמר לו: "מה אני יכול לעשות, לך תתלה את עצמך!"

יצא החסיד מהרבי וכולו מבולבל: "מה עלי לעשות כעת? גם כך יש לי מספיק צרות, אז לתלות עצמי?... החל החסיד לבכות והגבאי ניגש ושאלו לפשר בכיו. ענה החסיד כי הרבי אמר לו שיתלה את עצמו! "לא הבנת", אמר הגבאי, "הרבי התכוון שתתלה את עצמך בד' - ותישע!" ■

"וַיְהִי כֵן הָאָרֶץ.. וַדְּבָרִים אֲחֵדִים" (בראשית י"א, א').

רש"י מסביר למה הכוונה: 'וַדְּבָרִים אֲחֵדִים' - (ס"א דברים חדים) - אמרו: אחת לאלף ותרנו שנים הרקיע מתמוטט, כשם שעשה בימי המבול, בואו ונעשה לו סמוכות (ב'ר'). כלומר, פעם ב-1656 שנה הרקיע נופל.

מה היה עונשם? ד' בלל את שפתם. שליש מהם ד' הרג, שליש נפוצו ע"פ כל הארץ ושלש הפכו לפילים וקופים ('מלאכת שלמה' מסכת כלאיים פרק ח' משנה ו). וכשרואים פיל או קוף מברכים "ברוך...משנה הבריות", 'ת"ר: הרואה פיל קוף וקפוף אומר: ברוך משנה את הבריות' (ברכות נ"ח:). לפי שפעם היו אנשים!

אומר הגה"צ ר' ראובן קרלנשטיין: אחרי שקין רצה, הוא היה נע ונד. החל לבכות ואמר: "בְּרִשְׁתָּ אֶתִּי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפְּנֵי אֶסְתֵּר וְהֵייתִי נֶעַ וְנָד בְּאָרֶץ וְהִיא כָּל מִצְאֵי יְהוֹגְנִי" (בראשית ד', י"ד).

ומה אמר לו ד': "וַיֹּאמֶר לוֹ ד' לֵכֵן כָּל הַיָּג זָקֵן שִׁבְעָתִים יָקָם..." (בראשית ד',

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

תפילה על חולה שאין תרופה למחלתו

בדרך אחרת; שהחיוב להתפלל על החולה הוא רק בחולה שעל פי דרך הטבע יש רפואה למחלתו, מה שאין כן כאן ברבי חנינא שמבואר שחלה ונטה למות, דהיינו שעל פי דרך הטבע לא היתה לו רפואה והיה מת ומה שבקשו חביריו רחמים עליו, היינו, שיחיה על ידי נס. ועל נס אין לו לאדם להתפלל. וכמבואר בברכות (ס' ע"א) 'היתה אשתו מעוברת ואמר: יהי רצון שתלד כו' (זכר) הרי זו תפילת שוא, אף על פי שעל ידי נס יכול להשתנות מזכר לנקבה כמו שהיה אצל לאה, ולכך אילולא "השעה היתה צריכה..." לרבי חנינא, לא היו מבקשים על נס שיתרפא.

כאן הוא רבי חנינא בן דוסא שהוזכר במס' ברכות (ל"ג ע"א) שהוא היה בעל תפילה להתפלל על החולים וידע על ידי תפילתו מי חי ומי מת (שם ל"ד ע"ב). ולכן פירשו בכרייתא זו הטעם שהוצרך לתפילת חבריו

והוסיף בעל המג"ח שאף שמצינו בכמה מקומות שבקשו רחמים בענינים שם, על ידי שירוד הטבע ממש, כגון: במגילה (ו' ע"ב) ובחגיגה (ג' ע"ב) ובתענית (כ"ג ע"ב), היינו דוקא במי שבטוח בעצמו שזכותו תעמוד לו להתקבל תפילתו, מה שאין כן לכלל ההמון אין להתפלל על נס, שעל ידי זה בודקין פנקסו, אם הוא ראוי לכך.

(ואף שמסקנת דברי המג"ח שם אינה כן, מכל מקום יש בזה מקור נאמן לדעת מרן בעל 'הקהילות יעקב' צוקללה"ה).

דעת ה'דברי חיים'

בספר 'דרכי חיים ושלום' (סימן תתקע"ה) מביא בשם הגה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו זי"ע; בחולה שהרופאים אמרו נואש לחייו על פי דרך הטבע, שהורה שאין להתפלל עליו בפה, כדי שלא ליתן מקום למקטרג, כיון שמבקש על דבר שצריך לבוא רק בדרך נס ויש להתפלל עליו במחשבה בלבד ע"ש. ■

ולא התפלל על עצמו, שמכיון "השעה היתה צריכה לו", כלומר שהוא עצמו נזקק לרחמי שמים כדי להרפא והרי 'אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים' (ברכות ה' ע"ב), לכך הוצרך שחביריו יתפללו עליו.

ביאור 'אור החמה'

בספר 'אור החמה' מפרש בדרך אחרת; שרבי חנינא המוזכר כאן הוא רבי חנינא שהוזכר במס' חולין (ז' ע"ב) שהיה רופא (עיי"ש ברש"י ד"ה לא שאלני) וכשאכל את הבצל אף שידע שהוא מסתכן באכילה זו, מכל מקום סמך על חכמת רפואתו שיוכל להתרפא ולכן לא רצו לבקש עליו רחמים שהרי הוא עצמו הביא חולי זה עליו ומכל מקום התפללו עליו "מפני שהשעה צריכה לו".

ביאור 'מגדים חדשים'

בספר 'מגדים חדשים' רוצה לפרש

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף כ"ט ע"ב

שאלה: ראיתי בספר 'ארחות רבינו' (ח"א ע' של"ה) שהסטייפלר צוקללה"ה הורה על חולה שאין תרופה למחלתו על פי דרך הטבע, שאסור להתפלל על נס, שהוא כמי שמתפלל על תחית המתים, או כמי שמתפלל על קטוע אבר שיצמח לו אבר אחר, רציתי לברר מהו המקור לפסיקה זו?

תשובה: בדרך כ"ט ע"ב 'תנו רבנן: "לא יאכל אדם בצל מפני נחש שבו" ' (א"ר) של שרף בצל' - רש"י. והתו"ס הביאו בשם ר"ח העמוד שבתוכו שמתעגל בתוכו כמין גבעול ומתקבצין בו זרע הבצל, אותו העמוד נקרא נחש של בצל'. 'ומעשה ברבי חנינא שאכל חצי בצל וחצי נחש שבו וחלה ונטה למות ובקשו חביריו רחמים עליו וחיה מפני שהשעה צריכה לו'.

ביאור המהרש"א

המהרש"א מעיר שבהרבה מקומות בש"ס מצינו שבקשו חכמים רחמים על חבריהם ולא הוזכר בהם שהסבה לתפילתם היתה מפני שהשעה צריכה להם, (וביותר יש להקשות שאף ללא הטעם שהשעה היתה צריכה להם מחויב כל אחד להתפלל על החולה מצד גמילות חסדים, כמבואר בברכות (י"ב ע"ב): 'ואמר רבה בר חנינא סבא משמיה דרבי: "כל שאפשר לו לבקש רחמים על חבירו ואינו מבקש נקרא חוטא" ' וביאר המהרש"א: שרבי חנינא המוזכר

זכוי הרבים

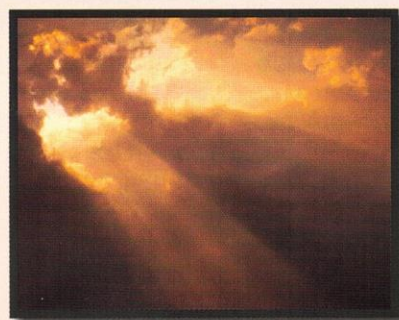
'שלום עליך נפשי'

המתעלה ברוחניות לעצמו ומתעלם מהאחרים, למה הוא דומה?

מוחלטת. מכשירי ההחייאה פסקו לפעול בבתי החולים, מעליות נתקעו בין קומות הבתים, אנשים כשלו ברחובות, נבוכו בבתים.

מיהר הפועל בחברת החשמל, גשש ומצא את המגרה, פתח אותה, הוציא פנס כיס הדליקו - והמשיך בקריאתו...

דיו, שיש לו אור. למה יטרח בעבור אחרים? ■

האומר: 'שלום עליך נפשי' ודואג לעצמו בלבד, להתעלותו הרוחנית תוך התעלמות מהחשכה סביב, למה הוא דומה?

הגאון רבי אברהם הכהן זצ"ל מ'ספאקס' שבתוניסיה: המשילו לפועל בחברת החשמל היושב בחדר המכונות של המפעל ומעיין בספר. ולפתע - עלטה. ארעה תקלה באחת הטורבינות, חוט ניתק וגרם לקצר. כל המחוז שקע בחשכה

"עֲשֵׂה לְךָ תִּבְתַּת עֲצֵי גִפְרִי.."

מדוע אצל משה רבנו כתוב שרק בחוץ כפרו את תיבתו בזפת ולא מבפנים? כדי שלא יריח הצדיק. ואצל נח לא כך היה?

- אברהם ה- "איש צדיק" שהיה בן 58, כש"את הא-לקים התהלך נח", כלומר שעבר לעולם שכולו טוב...

"עֲשֵׂה לְךָ תִּבְתַּת עֲצֵי גִפְרִי קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתְּבָה..." (ו', י"ד)

למה הכונה "קנים תעשה את התבה...?"

אומר ה'תפארת יהונתן: בקן צפור ציורה התורה שיש לשלח את האם ואילו את הבנים אפשר לקחת. כך גם נח לא יכול היה לקחת צפרים גדולות, שהרי לא יהיו כשרות לקרבן לאחר שנה, אלא רק את הצפרים שרק עתה נולדו! ואם כן זה היה באמת כמו 'קן צפור'.

"עֲשֵׂה לְךָ תִּבְתַּת עֲצֵי גִפְרִי.. וְכִפַּרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר" (בראשית ו', י"ד)

אצל משה רבנו כתוב שרק בחוץ כפרו את תיבתו בזפת ולא מבפנים, שלא יריח הצדיק. ומה עם נח?

מסביר רבי יהונתן איבשיץ: תירוץ ראשון - לפי שלא הוכיח את בני דורו כיאות, נכנס נח לתוך תיבה, כשבעצם הוא שפוט בבית סוהר לשנת 'מאסר'.

מדוע ד' הציל את נח דוקא ע"י תיבה הן ד' יכול להציל אותו באופנים רבים? אלא ודאי שהשהות בתיבה היתה בגדר עונש לנח. לכן הוא שם את התיבה "בכפר", מלשון כפרת עוון.

נח נענש אפוא על שלא הוכיח את בני דורו כיאות!

"...וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהָרָה הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ" (בראשית ז', ב')

אומר ה'חתם סופר' (בפרשת שמיני): במלה "לא" יש טעם מפסיק והכונה לפי דרכי משה' ביורה דעה' סימן ל"ג

לצדיקים.

בעל התאווה יכבד את הצדיק וישאף להיות כמוהו, אך האפיקורוס מבזה אף את התלמיד חכם ר"ל...

אומר הנביא: "שׁוֹטְטוּ בְּחִיצוֹת (ברחובות) יְרוּשָׁלַם.. אִם יֵשׁ.. מִבְּקֶשׁ אֲמוֹנָה", צדיק שיכול להסתובב בחוצות ירושלים, זה סימן שהמצב טוב, כיון שאלו שאינם בסדר הינם בעלי תאוה והם לא יבזו אותו ולכן הצדיק יכול ללכת ברחובות העיר, אך אם עוברי העבירה היו אפיקורוסים, הצדיק לא היה מעיז להלך ברחובות העיר, מחשש לבזיונות מצד בעלי העבירה האפיקורוסים.

במקרה כזה "וְאֶסְלַח לָהּ". אך אחרת לא אסלח לה, כיון שהצדיקים לא מסתובבים בעיר, מחשש האפיקורוסים.

בדורו של נח היו בעלי העבירה 'להכעיס'; לא רק שעברו עבירות, אלא גם ביזו את נח ואיימו כי בעת כניסת נח לתיבה הם ימנעו זאת ממנו ואף יהרגו אותו.

לכן אומר המדרש: "נח מצא חן בעיני ד' ", אבל אחרים לא מצאו חן, כלומר שהיו 'להכעיס'.

מה הנפקא מינה? יש בנות החפצות ללכת עם בגדים 'מודרניים'. מדוע בת כזאת, עם בגדים מודרניים הרואה בת ההולכת עם בגדים צנועים וראויים - מכנה אותה "אכנע"? האם זה לא 'להכעיס'?

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים.." (בראשית ו', ט')

אברהם אבינו היה בן 58 כשנח נפטר. נח בגימטריא עולה ל - 58.

אומר ה'חתם סופר': נח הציל את כל הבריאה, אבל לאחר מכן היו עשרה דורות מנח ועד אברהם שהיו מכעיסים לפני ד' ובודאי היתה עגמת נפש לנח, כיון שכולם היו נכדיו.

מתי היה, אם כן, לנח מעט נחת? כשהגיע לאברהם אבינו, שכתוב: "אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ". מי אלו הנקראים "תולדות נח"? האם כל המכעיסים הללו? ודאי שלא, אלא הכונה ל"נח איש צדיק"

הרה"ג שלמה לוינשטיין "יחוד ל'גנזי המלך'"

בסוף הפרשה הקודמת כתוב: "וַיֹּאמֶר ד' אֲמַחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרַאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.. וְנֹחַ מָצָא חֵן.." (בראשית ו', ז' - ח')

אומר ה'חתם סופר': כשאלוהו הנביא בא אל האשה הצרפתית, עפ"י צו ד' (מלכים א' פרק י"ז) ולאחר שבנה מת, היא התלוננה לאלוהו הנביא: "בָּאתִי אֵלֶי לְהִזְכִּיר אֶת עֲוֹנֵי" (שם יז יח) והכונה: עד שבאת לכאן נחשבת צדיקה יחסית לתושבי המקום ועם הגעתך אני נחשבת יחסית אליך כרשעית ולכן ד' העניש אותי ולקח את בני!

רואים שלפעמים הצדיק גורם רעה לדור, כי אז משוים את כולם יחסית אליו!

וזה פירוש הפסוק: "כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתֶם" (בראשית ו ז).

ומדוע? כי "וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ד' " (בר' ו ח).

אומר המדרש שנח מצא חן בעיני ד', אבל אחרים לא מצאו חן (בר' ר כ"ט, א').

ואם המדרש לא היה אומר זאת, האם לא היינו יודעים? למה המדרש טורח לומר שנח מצא חן בעיני ד' ואחרים לא? אומר ה'חתם סופר' (בפרשת קדושים):

כתוב בפסוק: "שׁוֹטְטוּ בְּחִיצוֹת יְרוּשָׁלַם וְרֵאוּ נָא וְדַעוּ וּבְקֶשׁוּ בְּרַחֲבוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ אִישׁ יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפֵּט מִבְּקֶשׁ אֲמוֹנָה וְאֶסְלַח לָהּ" (ירמיהו ה', א').

יש שני סוגי בעלי עבירות: בעל התאווה: אחד שהיה רוצה להיות 'הגאון מוילנא', אלא שיצר הרע מתעתע בו ואומר: מי שאמר שאם הגיהנם היה כאן לפנינו מוחשי ויצר הרע היה מונח לו בספר 'ראשית חכמה', הייתי יכול להסתדר מצוין! אלא שהבעיה היא שיצר הרע נמצא אצלי והוא מוחשי ואילו התאוריים הנוראיים של הגיהנם נמצאים בספר 'ראשית חכמה'...

אפיקורוס: יהודי שמולזל ומבזה את המצוות. הנפקא מינה ביניהם, ביחסם

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ואינן יודעין למי הן מניחין. "יצבר ולא ידע מי אספם". האריה טורף כשהוא רעב. אוכל די צרכו, מניח ומשאיר לאחרים. לעומת זאת החולדה, אוספת למאורתה כל פיסת מזון שנקרית בדרכה. אוספת ואוספת ולא בהכרח משתמשת.

מדוע קוראים מזמור זה בבית האבל?

אומר דוד המלך: כי אלו שאוספים כסף לא יוכלו לשלם כופר למלאך המות שיניח להם... "הבטחים על חילם וכרב עשרם יתהללו אח לא פדה יפדה איש...". (תהלים מט ז-ח) לכן פונה דוד המלך לכל אותם שאוספים ואוספים ממון לרוב וכבר לא יודעים כמה יש להם בשם "ישבי חדר" הדומים לחולדה, שאוגרת ואוגרת ללא צורך...

נח שלח תחילה את העורב ולאחר מכן את היונה. אם נח לא אהב את העורב, מדוע לא שלח את היונה תחילה?

בתחילה לא האמין נח שקלו המים, אבל רצה לבדוק את תנאי הסביבה. למלוי משימה כזאת די לשלוח את העורב... כדי לראות "הקלו המים" (בר' ח ח) בעולם. הן היונה יכולה לעוף מרחקים עצומים וכפי חז"ל: "אמר מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכנה" (תה' נה ז) למה כיונה? ר' עזריה בשם רבי יודן אמר: "לפי שכל העופות בשעה שהם יגיעים הן נחין על גבי סלע, או על גבי אילן, אבל היונה הזו בשעה שהיא פורחת ויגיעה, קופצת באחד מאגפיה ופורחת באחד מאגפיה" (בר"ד ל"ט, ח'). הרי שהיונה יכולה לנח בעת מעופה ע"י הנעת כנף אחת בלבד ולאחר מכן מחליפה בזמן מעופה ולגמוא מרחבים אדירים.

אומר ה'חתם סופר' שדבר זה מדויק בפסוק: "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה" (בר' ח ט) ומדוע מציין הפסוק שמדובר ב"כף רגלה" וכי היה הוה המינא לחשוב שמדובר באבר אחר בגופה? אלא מכאן למידים; שאם היא לא מצאה מנוח, הרי ש"לכף רגלה" היא "לא מצאה" (=יבשה לשים את כף רגלה עליה), אבל היא עצמה עפה ונחה תוך כדי מעופה. ■

בשר בתקופת הרעב? מה היתה הטענה של ד' מאליהו? הוא חיכה שאליהו יתפלל על הגשמים למען לא יסבלו בני' חרפת רעב ולא השגיח בדבר. מה עשה ד'? המית את בן הצרפתית ובתמורה להחיות הבן, החזיר אליהו לד' את מפתח הגשמים שהיה מסור בידו (סנהדרין ק"ג).

ומדוע אליהו לא התפלל על הכלל? מפני שסבר שכך צריך להיות המצב בגלל חטאיהם המרובים.

אם אליהו היה במצב קשה הוא היה מעדיף להתפלל על הכלל, אך 'העורבים' העדיפו להביא לו אוכל ושתיה, העיקר שכל העולם ימשיך ויסבול! אכן - רעים הם העורבים.

במזמור "למנצח לבני קרח מזמור" הנאמר בבית האבל ל"ע, נאמר: "שמעו זאת כל העמים האזינו כל ישבי חדר" (תהילים מ"ט, ב').

למה קוראים לעולם "חרד"? מסביר הירושלמי (מסכת שבת פרק י' הלכה א): 'וחורנה אמר: "למה הוא מושל כל באי העולם בחולדה? אלא, מה החולדה הזאת גוררת ומנחת ואינה יודעת למי היא מנחת?! כך הן כל באי העולם גוררין ומניחין גוררין ומניחין

המביא בשם רבי יהודה החסיד, שנתן סימן לדעת איזו בהמה כשרה ואיזו לא, ע"י העברת היר על גבה. אם היא מתכופפת - היא כשרה. ואם לא - טריפה היא!

ורמז לכך יש בפסוק לעיל: "אשר לא" אם היא מתכופפת ועושה עצמה "לא", סימן ש"טהרה הוא"!

"ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו.. אל התבה מפני מי המבול" (בראשית ז', ז)

אומר רש"י: "מפני מי המבול" - אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים'. וכיצד מסתדר הדבר, הלא התורה העירה עליו לפני כן שצדיק היה ועתה הוא 'מקטני אמנה'! אומר ה'גן רווה' (בפרשת וארא, בדברי חנוך): יונה הנביא לא רצה ללכת ולהתנבא, כי חשש שהגוים יחזרו בתשובה ויהיה קטרוג על עם ישראל חלילה. וממילא גם נח לא חשב שלא יהיה מבול, אלא כיון שהתעסק עם גוים, חשש שקלי תשובה הם ויחזרו בתשובה עוד לפני המבול.

"וישלח את הערב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים..". (בראשית ח', ז')

העורב סרב לצאת למשימתו וכפי שמסביר רש"י: "יצוא ושוב" - הולך ומקיף סביבות התיבה ולא הלך בשליחותו שהי' חושרו על כת זוגו כמו ששינונו באגדת חלק' (סנהדרין ק"ח).

העורב נקרא ע"פ חז"ל "רע" וגם נח קרא לו "רשע". ומדוע זכה לכך? כיון שכל העולם נמצא במאסר ונוצר סכוי להשתחרר, אלא שהעורב לא מוכן לעשות "טובה" ולצאת לבדוק. לא איכפת לו מכל העולם...

ראיה נוספת להיותו רשע: העורב היה אחד משלשה ששימשו בתיבה (סנהדרין ק"ח).

שואל המהר"ל מפראג: "ולמה, אם כן, העורב דאג לאליהו הנביא והביא לו

"וַיִּסְגַּר ד' בַּעֲדוֹ"

➤➤➤ המשך מעמ' 1

"כשם שלא נכנסתי בתיבה אלא ברשות, כך אין אני יוצא אלא ברשות" בא אל התיבה - ויבא נח. צא מן התיבה - ויצא נח' (מדרש רבה בראשית פרשה לך פסקה ד)

כמו"כ שמר הקב"ה על נח בתיבה על ידי יחוד הקב"ה והשכינה. שהם שני השמות הקדושים: הויה שעולה למנין 26 - ואדנות שעולה 65. סכום שניהם ביחד עולה למנין 91 כמנין "צא". מה אמר הקב"ה לנח? "צא מן התיבה". בסוד "אמן" שה'אמן' עולה גם 91, וזהו יחוד 'קודשא בריך הוא' ו'שכינתא'. וזו היתה בחינת הגאולה כמו שעתידיה להיות בסוף, כי התקיים בנח "וַיִּגַּד זֶאֱבֵעִם כְּבֶשֶׂת וַיִּמְרַע עִם גְּדֵי יָרֵבֶץ" (ישעיה יא ו) כמו שיהיה באחרית הימים.

בסדורים יש שלוב של השמות הקדושים 'הויה' ו'אדנות'. כזה: י-א-ה-ד-ו-נ-ה-י - זהו יחוד 'קודשא בריך הוא' ו'שכינתא'.

אם תקיש דהיינו תכפיל אות אחת בחברתה, ראשונה בשניה, שלישית ברביעית, חמישית בששית, שביעית בשמינית תגלה דבר מדהים:

י' כפול א' = 10

ה' כפול ד' = 20

20 = 10 + 30 = גובה התיבה.

ו' כפול נ' = 300 = אורך התיבה.

ה' כפול י' = 50 = רוחב התיבה.

שוב יחוד קדשא בריך ושכינתא בתוך התיבה. מדהים.

מנהל גן החיות התנכי

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֵת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" (בר' ו ט). נח היה בדור שהיה בו פריצות נוראה, זימה, עריות. "וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ" (בר' ו יא) אפילו הבהמות החיות והעופות כולם השחיתו את דרכם והיה גזל וחמס וכמו שכתוב: "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס" (בר' ו יג).

הקב"ה אמר לנח: "אני הולך להביא מבול לעולם אתה תסביר לכולם שהולך להיות מבול ואני מצוה אותך לבנות תיבה ואתה תבנה את התיבה". "כמה זמן לבנות את התיבה?" אמר לו "TAKE" מאה ועשרים שנה, יש לך זמן". אף אחד לא שת את לבו אליו וכולם ממשיכים

הנטילה ששלט בעולם היה צריך לעשות תקון הפוך. להשליט את כח נתינה. כי אדם לא נברא לעצמו כמו שרבים חיים, וחושבים כל אחד רק על עצמו. הבריאה הותקנה כך שאדם נברא להיות משמש ושרת לזולתו. ולא ביאכטה לעצמו!

צעקת הנעשקים

בדור המבול הקב"ה אומר: די! "קָץ כָּל בָּשָׂר בְּאֶפְנֵי" (בר' ו יג), כתוב (מד' רבא בראשית פ' לא): "קָץ כָּל בָּשָׂר" כתיב: "מְרֹב עֲשׂוּקִים יִזְעִקוּ יִשְׁעוּ מְזֹרְעֵי רְבִים" (איוב לה ט) "מְרֹב עֲשׂוּקִים יִזְעִקוּ" אלו הנעשקים. "יִשְׁעוּ מְזֹרְעֵי רְבִים" אלו העושקים, אלו רבים על אלו ואלו רבים על אלו, אלו רבים על אלו בחימוס ממון, ואלו רבים על אלו בחימוס דברים, עד שנתחתם גזר דינם. ולפי שהיו שטופים בגזל, נימוחו מן העולם'.

דור המבול היה מלא בחמס, גזל. מילא, שהגזלנים והחמסנים ימותו, אבל למה שגם הנגזלים ימותו? משום שאלה גזלנים בממון ולקחו ממון של הזולת, אבל אלו, הנגזלים שנגזלו בממון, כיון שרבים על אלו בחימוס דברים, ימותו. מה הם עשו? צעקו לשמים יותר ממה שראוי היה לצעוק. מי שצועק שגזלו אותו וחמסו אותו וכואב לו והוא נשאר עני, מותר לו לצעוק אבל לא יותר ממה שמותר. מי שצועק יותר מדי הוא כמו הגזלן ממש.

למה הדבר דומה? לשני ילדים אחד קטן ואחד גדול. פתאם שומעים ההורים את הילד הקטן צועק אי.. אי.. אי.. אמא ואבא עוזבים בבהלה הכל רצים לחדר לברר מה קרה. הילד הגדול מקבל מיד מנה. הוא רוצה להסביר לרגע, אבל הוריו לא נותנים לו. מתברר, שהילד הקטן שלא יכל להרביץ לגדול אמר לו: אני לא יכול להתעסק איתך, אבל אני אדאג שאבא ואמא יבואו אליך ויתנו לך מכות והוא צעק כך שחשבו מי יודע מה נעשה לו... אז מי יותר גרוע? הקטן יותר גרוע. הוא גרם שהיכו את הגדול שבעתיים. כך היה בדור המבול. הקב"ה חתם גזר דין של כליה שימחו מתחת השמים כולם, מפני שגם בהרמת קולו של הנגזל, בצעקתו היתירה היה גזל וחמס. שניהם חטאו ושניהם נענשו באותו עונש מר. גבול המותר עבר מטוב לרע, עד שגם הנגזל והנדכה, הפך לגזלן וחמסן של דור המבול. ■

הקב"ה שבחן את העולם והתברר לו שרק "נַח אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו". והוא גדול הדרור ובזכותו מוכן הקב"ה להמשיך את העולם. אחרי שזכה נח לתואר הקדוש הזה, אומר לו הקב"ה: "נח, אתה מוכבד לנהל את הגן חיות העולמי...". תארו לעצמכם שברמות הכי גבוהות בעם היהודי יוחלט שאת התפקיד הנכבד והבכיר ביותר לנהל את גן החיות התנ"כי בירושלים, תקבל האישיית התורנית החשובה ביותר. לא רק לנהל אלא גם להאכיל את החיות כל יום, לא כזכות אלא כחובה ובלי משכורת. כיצד יגיבו? אבל הקב"ה מטיל על נח את המשימה להאכיל את החיות 12 חדש, מהבקר עד הערב, הוא ולא אחר. לא לתת הוראות, לא כמנהל גן חיות מלמעלה, אלא כפועל ולא לישון במשך שנה שלמה. ה' מצוה עליו לחיות עם החיות ביחד בתיבה, אמנם במדור אחר, אבל הריח יגיע אליו ועוד בתיבה סגורה. ומה עם כבוד הבריות? לתת לנח לטפל בכל המזבלה הזו, קומה שלמה שהיא רק זבל. הקב"ה לא היה יכול לעשות לו יאכטה סגורה בצד ליד תיבת החיות והוא יתן להם אוכל מידי פעם דרך גשר? לא! ה' אומר לו: "אתה בעצמך בפנים אתם ביחד מאכיל ומשמש אותם". רואים מכאן שכל מה שנברא האדם בעולם, זה בשביל להשתתף לתקן ולהועיל לזולתו.

ועוד ענין, למה לא ביאכטה? על מה היה מבול - על החמס. "וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֵ-לָקִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס" (בר' ו יא) מתרגם שם אונקלוס: "...וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ חָמָס" פרשו 'חֲטוּפִין'. היו חוטפים - לוקחים ולוקחים לעצמם. כי הם היו גזלנים. כנגד כח

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

מוסר השכל

"וּמִוֶרְאֲכֶם וְחַתְכֶם יְהִיָּה עַל כָּל חַיֵּית הָאָרֶץ"

אדם גדול השומר על צלם אלקים שבו גם החיות המפחידות ביותר, נסות מפניו

לכן, אם האדם הוא יהודי ושומר מצוות כראוי ומתהלך בצלם אלקים, הרי שהאדם הוא מעל מלך החיות. אבל אם באדם יש צד של בהמיות, כנגד הצד הזה, האריה מלך עליו.

כונת התורה היא שכל החיות יחדו מכני האדם. אך מכיון שהאדם חוטא, הרי שהחיות יכולות להפחיד אותו ולהזיקו. אבל מי שלא מקלקל את צלם האלקים שלו, כמו ה'פני יהושע' או כמו 'אור החיים הקדוש' שהכניסוהו למקום שהאריה הורעב שלשה ימים והאריה פחד לגעת בו, או כדניאל בגוב האריות, אפילו מלך החיות נרתע ממנו. ■

הוא לא יכול לשלוט על בני האדם. ככתוב: "ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ" (בראשית ט ב).

מסופר על ה'פני יהושע' שפעם אחת יצא בבקר מעוטף בטלית ומעוטר בתפילין וראה שהרחובות ריקים. תמה. והנה הוא רואה יהודי רץ. שאל אותו: "למה הרחובות ריקים הבקר?" אמר לו: "כבוד הרב, אריה ברח מגן החיות". שמע את זה ה'פני יהושע', התחיל לחפש את האריה ברחובות. נתקל באריה, הוריד את הטלית מעל ראשו והאריה ראה אותו והתחיל לברוח עד שיצא מהעיר.

שאלו את הרב: "איך זה?" אמר להם ה'פני יהושע': "האריה הוא מלך החיות. והוא יכול לשלוט על כל החיות, אך

יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה
בת גיוליה לזכות בן זכר
Yosef Calosky ben Avraham and his
wife Daniela bat Giulia

השותפים: לאונה טונינו בן ג'וליה - אלרו
אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספרדיה בן אמליה
לחיים טובים
Leone Sonnino ben Giulia
Aldo Amati ben Eugenio
Eduardo Safdie ben Emilia

יעמדו על הברכה

להרויח בגדול

בתוכנית **"כח כפלים"** **\$28** מכספי מעשר

תקבלו סוף שבוע ששי שבת **חינם**
קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים **חינם**
טיול לאתרים בצפון **חינם**
מנוי שנתי לעתון **חינם**
מנוי לגנזי המלך **חינם**

גנזי המלך חינם מנוי שנתי חינם

מלא ושלח

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

קוד מסלוקה	סוג חשבון	מס' חשבון בבנק	קוד מוסד
בנק	סניף		
		2 3 9 2	

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/הח"מ שם בעלי החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

נותרים לכם בזה הוראה לחיוב חשבון חשבון "כח כפלים" בניו תרומתי "שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם במסגרת המסגרת המנויה, או רשימת ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי הוראה". (2) ידוע לי/לנו כי הוראה זו ניתנת ככפול ע"י הודיעה ממני/מאננו בכתב לבנק "שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחד לאחר מכן הודיעה בבנק וכן ניתנת לביטול ע"י הוראת כל די. ב. את/הנחה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובמקרה שודיעה על כך תימסר על ידינו ככתב לחיוב יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. 3. אדוה/נחה רשאי/ים לבטל חיוב לא יותר מתישעים ימים ממועד החיוב, אם את/הנחה רשאי/ים לבטל חיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו (3) ידוע לי/לנו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נשואים שעלינו לחשוב/נו לחשוב/נו לאשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעת חוקית או אחרת לכיבוע. (6) הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר המפורט בכתב ההרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת ההרשאה. תוד ציון החיובה. (7) לא לאשר "שופר" בסכמה המפורטת בזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה 2. ברטי החיוב: (סמן במשבצת המתאימה)

1. סכום החיוב ומועדו. \$28 זכאות ליחיד \$56 זכאות לזוג

לחייב בתאריך: 20 לחודש 30 לחודש

תחתימת בעלי החשבון _____

הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עלך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779

כל המשפחה zâzâ נשנש

הממתק העולמי בהכשר מהודר!

טופי ממולא, טופי בטעם פרי, טופי חמוץ-מתוק ומגוון לקקנים

